

**PRÁVNÍ ZAKOTVENÍ
NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ
V ČR**

NO v ČR

Přes právní formy:

- užší x širší vymezení

Typy právnických osob

- asociace
 - sdružení osob
- korporace
 - sdružení osob s majetkovým podílem
- fundace
 - účelové sdružení majetku

2010	
Nadace	434
Nadační fond	1 129
Obecně prospěšná společnost	1 785
Vysoká škola (veřejná)	26
Školská právnická osoba	159
Sdružení (svaz, spolek, společnost, klub aj. vč. odborových organizací)	66 527
Politická strana, politické hnutí	134
Církevní organizace	4 251
Organizační složky sdružení	29 609
Stavovská organizace - profesní komora	20
Komora (kromě profesních komor)	178
Zájmové sdružení právnických osob	943
Honební společenstvo	4 014

UŽŠÍ VYMEZENÍ - NNO

- PRÁVNÍ TYPY A ZÁKONY

- občanská sdružení a organizační jednotky
 - zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
- obecně prospěšné společnosti
 - zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech
- nadace a nadační fondy
 - zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech
- církve a náboženské společnosti, církevní právnické osoby
 - zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

§ 1

(1) Občané mají právo se svobodně sdružovat.

(2) K výkonu tohoto práva **není třeba povolení státního orgánu.**

(3) Tento zákon se nevztahuje na sdružování občanů

- a) v politických stranách a politických hnutích,
- b) k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání,
- c) v církvích a náboženských společnostech.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

§ 3

(1) Nikdo **nesmí být nucen ke sdružování**, k členství ve sdruženích ani k účasti na jejich činnosti. Ze sdružení může každý **svobodně vystoupit**.

(2) Nikomu nesmí být občansky na újmu, že se sdružuje, že je členem sdružení, že se účastní jeho činnosti nebo jej podporuje, **anebo že stojí mimo ně**.

(3) Práva a povinnosti člena sdružení upravují **stanovy sdružení**.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

§ 4

Nejsou dovolena sdružení

a) jejichž cílem je popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich **národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení, rozněcovat nenávist a nesnášenlivost z těchto důvodů, podporovat násilí, anebo jinak porušovat ústavu a zákony;**

b) která sledují dosahování svých cílů způsoby, které jsou v rozporu s ústavou a zákony;

c) ozbrojená nebo s ozbrojenými složkami; za taková se nepovažují sdružení, jejichž členové drží nebo užívají střelné zbraně pro sportovní účely nebo k výkonu práva myslivosti.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

§ 6

(1) Sdružení vzniká **registrací**.

(2) Návrh na registraci mohou podávat nejméně tři občané, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let (dále jen "**přípravný výbor**"). Návrh podepíše členové přípravného výboru a uvedou svoje jména a příjmení, rodná čísla a bydliště. Dále uvedou, kdo z členů starších 18 let je **zmocněncem** oprávněným jednat jejich jménem.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

K návrhu připojí stanovy ve dvojnásobném vyhotovení, v nichž musí být uvedeny:

- a) název sdružení,
- b) sídlo,
- c) **cíl** jeho činnosti,
- d) **orgány sdružení**, způsob jejich ustavování, určení orgánu a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,
- e) **ustanovení o organizačních jednotkách**, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem,
- f) **zásady hospodaření**.

(3) Pokud stanovy neurčují něco jiného, jedná jménem sdružení až do vytvoření orgánu uvedených v odstavci 2 písm. d) přípravný výbor.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

§ 8

(1) Ministerstvo registraci odmítne, jestliže z předložených stanov sdružení vyplývá, že

- a) jde o organizaci uvedenou v § 1 odst. 3,
- b) stanovy nejsou v souladu s § 3 odst. 1 a 2,
- c) jde o sdružení nedovolené (§ 4),

(2) O odmítnutí registrace rozhodne ministerstvo do 10 dnů ode dne zahájení řízení. Rozhodnutí doručí zmocněnci přípravného výboru.

(5) Nebylo-li zmocněnci přípravného výboru do 40 dnů od zahájení řízení doručeno rozhodnutí ministerstva o odmítnutí registrace, **sdružení vznikne dnem následujícím po uplynutí této lhůty; tento den je dnem registrace.** Na žádost zmocněnce přípravného výboru mu ministerstvo zašle jedno vyhotovení stanov, na němž vyznačí den registrace.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

§ 12

(1) Sdružení zaniká

- a) dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením,
- b) pravomocným rozhodnutím ministerstva o jeho rozpuštění.

(2) Pokud stanovy sdružení neurčují způsob dobrovolného rozpuštění nebo sloučení s jiným sdružením, rozhoduje o něm jeho nejvyšší orgán. Tento orgán oznámí zánik sdružení do 15 dnů příslušnému ministerstvu.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

- (3) Zjistí-li ministerstvo, že sdružení vyvíjí činnost,
- a) která je vyhrazena politickým stranám a politickým hnutím anebo organizacím sdružujícím občany k výdělečné činnosti nebo k vykonávání náboženství nebo víry v církvích a náboženských společnostech (§ 1 odst. 3);
 - b) která porušuje zásady uvedené v § 3 odst. 1 a 2
 - c) která je v rozporu s § 4 nebo § 5;

neprodleně je na to **upozorní a vyzve** je, aby od takové činnosti upustilo. Jestliže sdružení v této činnosti pokračuje, **ministerstvo je rozpustí**. Proti tomuto rozhodnutí je možno podat opravný prostředek k Nejvyššímu soudu České republiky.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

- odborové organizace
- tělovýchovné jednoty
- zahrádkáři
- rybářské spolky
- chovatelé včetně včelařů
- Český červený kříž
- myslivecká sdružení
- Obec architektů, Obec moravskoslezských spisovatelů
- Asociace muzeí a galerií
- amatérské kulturní spolky
- Rada státních galerií

SHRNUTÍ OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ

- PRINCIPY

- Princip dobrovolnosti
- Princip osobního členství
- Princip absence majetkové participace členů
- Princip spolkové samosprávy
- Principi oddělení od státu

The left side of the slide features a decorative vertical bar composed of several elements: a thin light green line, a wider textured light green bar, a thin dark green line, and a thin light green line. To the right of these bars are five solid green circles of varying sizes, arranged in a descending staircase pattern from top-left to bottom-right.

OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI

OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI

- jsou typem neziskové právnické osoby, jejímž hlavním posláním je poskytovat obecně prospěšné služby pro všechny uživatele za předem stanovených a pro všechny stejných podmínek
- obecně prospěšné společnosti byly zavedeny do našeho právního řádu v roce 1996, od zavedení této právní formy se mnoho očekávalo, ale počáteční nadšení bylo zchlazeno velmi formalistickým přístupem obchodních rejstříkových soudů.

OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI

- zakladatelem může být každá fyzická nebo právnická osoba
- i obce nebo stát jako právnické osoby mohou být zakladateli této neziskové právnické osoby
- zákon č. 248/1995 Sb. poskytuje zakladateli významná práva. Může jmenovat členy správní rady, která je statutárním orgánem OPS, a dozorčí rady, jež je kontrolním orgánem OPS. Tak může přímo ovlivňovat činnost OPS.

OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI

- Zakládací listina je významným dokumentem, jemuž by měl každý zakladatel OPS věnovat maximální pozornost.
- V zakládací listině může vymezit rozhodovací pravomoci správní rady, pozici a rozhodovací pravomoci ředitele v rámci běžného řízení OPS, určit organizační strukturu nebo alespoň její rámec. Vkládá-li zakladatel do OPS při jejím založení majetek, může stanovit, že tento majetek nebo jeho část nelze po celou dobu existence OPS zcizit nebo zatížit.
- Je-li zakladatel jeden, zpracuje zakládací listinu ve formě notářského zápisu notář.

OBEČNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI

Zakládací listina musí obsahovat:

- a) název, sídlo a identifikační číslo zakladatele, jde-li o právnickou osobu, nebo jméno, rodné číslo a trvalý pobyt zakladatele, jde-li o fyzickou osobu;
- b) název a sídlo OPS;
- c) **druh obecně prospěšných služeb**, které OPS bude poskytovat;
- d) **podmínky poskytování jednotlivých druhů obecně prospěšných služeb**;
- e) dobu, na kterou se OPS zakládá;
- f) jméno, rodné číslo a trvalý pobyt členů správní rady;
- g) způsob jednání správní rady;
- h) jméno, rodné číslo a trvalý pobyt členů dozorčí rady;
- i) **hodnotu a označení majetkových vkladů** jednotlivých zakladatelů, u nepeněžitého vkladu určení jeho předmětu a ocenění odborným odhadem;
- j) způsob zveřejňování výroční zprávy o činnosti a hospodaření OPS.

OBECNĚ PROSPĚŠNÉ SPOLEČNOSTI

- OPS jsou nejčastěji zakládány v oblasti školství (řada soukromých škol zvolila formu OPS), v oblasti kultury (divadla, orchestry, galerie, knihovny) nebo v oblasti sociální péče. Postupně se začíná tento typ neziskové právnické osoby rozšiřovat i do oblasti zdravotnictví - OPS působí jako nestátní zdravotnická zařízení.
- Pražská komorní filharmonie, o.p.s.,
- Český filharmonický sbor Brno, o.p.s.
- Plavecký bazén Jablonec nad Nisou, o.p.s.
- Městské informační centrum Ostrava, o.p.s

ROZDÍLY MEZI OS A OPS

- založených OPS jsou cca 2 tisíce, což o jejich „oblíbenosti“ mezi zakladateli částečně vypovídá
- účel vzniku: u OPS obecná prospěšnost, u OS prosazování zájmů svých členů, jakkoli samy o sobě mohou být také obecně prospěšné;
- OPS vzniká dnem zápisu do rejstříku OPS vedeného rejstříkovým soudem, kdežto OS vzniká registrací MV; vznik OS je běžně otázkou cca dvou týdnů, zatímco zápis OPS trvá měsíce
- OPS se vznikem osamostatňuje od svých zakladatelů; v případě OS jsou zakladatelé většinou (jakkoli nemusí být) zastoupeni ve volených orgánech sdružení;

ROZDÍLY MEZI OS A OPS

- rozdílná organizační struktura: orgány OPS jsou správní rada nezávislá na zakladatelích, dozorčí rada a ředitel ; u OS je možné orgány navolit a pojmenovat v souladu se stanovami, běžně bývá statutárním a zároveň výkonným orgánem předseda a vrcholným orgánem členská schůze nebo valné shromáždění
- s tím souvisí i počet členů (u OS může jít o stovky v případě zájmových aktivit, např. sportovní klub, OPS jako organizace s hierarchickou strukturou včetně zaměstnanců členy nemá)
- OS může vypořádat majetek rozdělením mezi členy x OPS nesmí mezi lidi – přechází na jinou OPS

**NADACE, NADAČNÍ FONDY
CÍRKEVNÍ PRÁVNICKÉ
OSOBY**

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK